

ВСТУП

Страховання є одним із найважливіших сегментів фінансової інфраструктури, що забезпечують стає функціонування фінансової економіки. Зокрема саме за рахунок страхування створюються передумови попередження чи/та подолання збитків внаслідок випадкових ризикових подій, акумулюються додаткові фонди фінансових ресурсів, здійснюється фінансування низки важливих соціальних послуг тощо. В залежності від об'єкту страхового ризику відрізняють галузі страхування, кожна з яких виконує як загальні, так і специфічні, властиві лише їй функції. Саме від повноти виконання цих функцій залежить і соціально-економічний потенціал галузей страхування. Визначення соціально-економічного потенціалу галузей страхування є важливим науковим завданням, специфіка виконання якого обумовлюється специфікою об'єкта страхового захисту.

Серед галузей страхування особливе місце займає медичне страхування за допомогою якого вирішуються питання гарантованості і доступності медичних послуг для широких верств населення, залучення додаткових ресурсів у сферу охорони здоров'я. Медичне страхування базується на певних принципах, серед яких можна назвати: забезпечення економічної та соціальної захищеності середніх і малозабезпечених верств населення, гарантованість прав кожного громадянина на якісну медичну допомогу, обов'язковість внесків громадян, так і юридичних осіб.

Медичне страхування, як галузь страхування, забезпечує більшу доступність, якісність, і повноту щодо задоволення різноманітних потреб населення в наданні медичних послуг, є ефективнішим порівняно з державним фінансуванням систем охорони здоров'я. Медичне страхування сприяє вибірковості медичного обслуговування, зменшує витрати на нього для фізичної особи, і, водночас, посилює фінансову базу системи охорони здоров'я в цілому, а отже, має соціально-економічне значення. На теренах України медичне страхування тільки розвивається, відбувається становлення механізмів реалізації страхових послуг, тому актуальним завданням є визначення

подальших шляхів становлення та розвитку галузі медичного страхування в Україні, його соціально-економічного потенціалу.

Теоретичне підґрунтя роботи складають науково-методичні положення праць українських науковців, таких як: В. Борисової, О. Губаря, О. Гушти, Є. Єрмилова, Д. Карамішева, О. Кащенко, В. Костицького, С. Мельника, М. Мниха, О. Наумова, Я. Радиша, В. Руденя, Я. Шумелди. Слід зазначити, що особливостями функціонування галузей страхування приділяли увагу у своїх працях такі відомі вчені економісти як: Т. Артюх, В. Александров, В. Базилевич, Д. Біленчук, О. Ворона, Г. Дмитренко, О. Залетов, В. Закревський, О. Заруба, С. Осадець, А. Таркуцяк, В. Фурман та ін. Однак, не зважаючи на помітні наукові здобутки, отримані вченими, недостатньо, опрацьованими залишаються питання стосовно теоретико-методичного формування соціально-економічного потенціалу галузевого страхування, зокрема медичного.

Дана монографія присв'ячена обґрунтуванню теоретичних та розробленню методичних положень щодо розвитку соціально-економічного потенціалу медичного страхування як галузі страхування в Україні.

У першому розділі монографії визначено сутність медичного страхування як система економічних відносин між учасниками створення грошових фондів, призначених для забезпечення страхового захисту майнових інтересів громадяни, та тими громадянами, що втратили здоров'я; здійснено семантичний аналіз понять «медичне страхування» та «страхова медицина»; обґрунтовано сутність соціально-економічного потенціалу галузі страхування, зокрема медичного, як такого, що має дуалістичний характер, що на відміну від існуючих визначень, з одного боку, враховує стан системи, яка перебуває під впливом зовнішнього середовища, а, з іншого боку – виступає детермінантом розвитку системи охорони здоров'я. У розділі доповнено класифікацію видів медичного страхування середнім рівнем класифікації за глибиною – клас, тобто між галуззю і видом; охарактеризовано зарубіжний досвід функціонування медичного страхування.

Другий розділ присвячено удосконаленню механізму управління соціально-економічним потенціалом галузі страхування, який дозволяє підвищити ефективність медичного страхування в Україні з урахуванням рівня розвитку його соціально-економічного потенціалу. Представлено розроблену автором дискримінантну модель діагностики соціально-економічного потенціалу медичного страхування та зазначені критерії його оцінки.

У третьому розділі зазначена модель оцінки динаміки соціально-економічного потенціалу медичного страхування, яка може бути використана для прогнозування його величини. Представлено методичний підхід до виконання моніторингу соціально-економічного потенціалу галузі медичного страхування, що дає змогу розробити комплекс варіантів оптимальних оперативних, тактичних і стратегічних управлінських рішень. Також у розділі наведено правові та організаційні засади функціонування системи медичного страхування.